

การศึกษาการวางแผนการบริหารงานศูนย์บริการสาธารณสุข
ของหัวหน้าพยาบาล กรุงเทพมหานคร

นางสัญญาลักษณ์ แยมวิบูล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-559-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF ADMINISTRATIVE PLANNING OF PUBLIC HEALTH CENTERS
OF HEAD NURSES, BANGKOK METROPOLIS

Mrs. Sunyaluk Yamvibul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science
Nursing Administration Program
Graduate School
Chulalongkorn University
Academic Year 1996
ISBN 974-636-559-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการวางแผนการบริหารงานศูนย์บริการสาธารณสุข
ของหัวหน้าพยาบาล กรุงเทพมหานคร
โดย นางสัตยฉัตรเกษณี แยมวิบูล
ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ชัชานาท จิตตวัฒน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

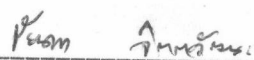
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์)

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ชัชานาท จิตตวัฒน์)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม)

กรรมการ

สัญญาลักษณ์ แยมวิบูล : การศึกษาการวางแผนการบริหารงานศูนย์บริการสาธารณสุขของ
หัวหน้าพยาบาล กรุงเทพมหานคร (A STUDY OF ADMINISTRATIVE PLANNING OF
PUBLIC HEALTH CENTERS OF HEAD NURSES, BANGKOK METROPOLIS)
อ.ที่ปรึกษา : รศ. ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ อ.ที่ปรึกษาร่วม : อ.ชัยนาท จิตตวัฒน์, 142
หน้า ISBN 974-636-559-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาระของการวางแผน การปฏิบัติกิจกรรม และปัญหา
อุปสรรคของการวางแผนการบริหารงานศูนย์บริการสาธารณสุข ของหัวหน้าพยาบาล กรุงเทพมหานคร
และเปรียบเทียบการปฏิบัติกิจกรรมการวางแผนการบริหารงาน จำแนกตามการอบรมทางการบริหาร
และประสบการณ์ในตำแหน่ง กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าพยาบาล จำนวน 54 คน และเอกสารที่
เกี่ยวข้องกับกรวางแผนการบริหารงาน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบตรวจสอบเอกสารและแบบสัมภาษณ์
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทดสอบความตรงตามเนื้อหา ค่าความเที่ยงเท่ากับ .93 และ .99 ตามลำดับ วิเคราะห์
ข้อมูลทางสถิติโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที ค่าเอฟ และ
ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. สาระของการวางแผนการบริหารงานของหัวหน้าพยาบาลรวมทุกด้าน คิดเป็นร้อยละ
64.90 ส่วนสาระของการวางแผนวัสดุ-อุปกรณ์ แผนบุคลากร และแผนงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ
76.30, 72.68 และ 34.81 ตามลำดับ
2. การปฏิบัติกิจกรรมการวางแผนการบริหารงานของหัวหน้าพยาบาลรวมทุกด้าน และด้าน
บุคลากรและด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านวัสดุ-อุปกรณ์อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนก
ตามกระบวนการวางแผน 4 ขั้นตอน พบว่า การปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละด้านทุกขั้นตอน อยู่ในระดับ
ปานกลาง ยกเว้นขั้นการรวบรวมข้อมูล การกำหนดวัตถุประสงค์และการกำหนดแผนในด้านวัสดุ-
อุปกรณ์ อยู่ในระดับมาก
3. การปฏิบัติกิจกรรมการวางแผนการบริหารงานรวมทุกด้าน และจำแนกตามรายด้านของ
หัวหน้าพยาบาลที่มีประสบการณ์ต่างกัน ไม่แตกต่างกัน
4. การปฏิบัติกิจกรรมการวางแผนการบริหารงานรวมทุกด้านและรายด้านคือ ด้านบุคลากร
และด้านวัสดุ-อุปกรณ์ ของหัวหน้าพยาบาลที่มีการอบรมทางการบริหารต่างกัน แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติกิจกรรมการวางแผนการบริหารงานของหัวหน้า
พยาบาล รวมทุกด้าน และด้านบุคลากรกับด้านงบประมาณ อยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านวัสดุ-อุปกรณ์
อยู่ในระดับปานกลาง

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติ พิมพ์ลักษณ์ แยมวิบูล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา [ลายมือ]
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม [ลายมือ]

686472 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD: ADMINISTRATIVE PLANNING, PUBLIC HEALTH CENTERS, HEAD NURSES

SUNYALUK YAMVIBUL : A STUDY OF ADMINISTRATIVE PLANNING OF PUBLIC HEALTH CENTERS OF HEAD NURSES, BANGKOK METROPOLIS THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. JINTANA YUNIBHAND, Ph.D, THESIS CO-ADVISOR : MR. CHAINAT JITWATNA, 142 pp. ISBN 974-636-559-2

The purposes of this research were to study the elements of administrative planning and administrative planning activities of public health centers of head nurses, Bangkok Metropolis and to compare planning activities of head nurses who had different workings experiences and training. Research instruments, developed by the researcher, were a document check-list and an interview guideline which were tested for content validity. The reliability were 0.93 and 0.99, respectively. Statistical methods used in data analysis included percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and Scheffe's method.

Major findings were the followings :

1. The elements of administrative planning of head nurses in all aspects was 64.90 percent, whereas, the said elements in the logistic planing, the personnel planning and budget planning were 76.30 percent, 72.68 percent, and 34.81 percent, respectively.
2. Administrative planning activities of head nurses in all aspects and in the personnel and budget planning were at the moderate level, but in the aspect of logistic planning was at the high level. In considering each aspect of planning activities according to 4 phases of planning process; collecting data, setting the objectives, setting the plan and monitoring of the plan, it was found that planning activities in all phases of all aspects were at the moderate level, except in the first three phases of the logistic planning were at the high level.
3. There were no difference between administrative planning activities in all aspects and in each aspect, of head nurses who had different working experiences.
4. There were significant difference between administrative planning activities in all aspects and in the personnel and logistic aspect, of head nurses who had different administrative training background, at the .05 level.
5. Problems and constraints related to administrative planning activities of head nurses in all aspects and in the aspect of personnel and bubget planning were at the low level, but in the aspect of logistic planning were at the moderate level.

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์.....

สาขาวิชา..... การบริหารการพยาบาล.....

ปีการศึกษา..... 2539.....

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยเพราะความเมตตากรุณาของอาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
คือ อาจารย์ชัยนาท จิตต์วัฒน์ ที่ท่านกรุณาให้ความรู้ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะแก้ไข
ข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกสำนึกในพระคุณอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้
 ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์ และผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาเป็นประธานและ
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุง
เครื่องมือในการวิจัยเป็นอย่างดี ผู้อำนวยการสำนักอนามัยที่กรุณาอนุมัติให้เก็บข้อมูลใน
การวิจัย นางสาวนาฎกา ณ บางช้าง ผู้อำนวยการกองการพยาบาลสาธารณสุข สำนัก
อนามัย และนางอมรพันธ์ ประทุมทิพย์ ที่สนับสนุนโอกาสและเวลาแก่ผู้วิจัย ตลอดจน
หัวหน้าพยาบาลศูนย์บริการสาธารณสุขทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย
เป็นอย่างดีที่จะลืมไม่ได้คือ พี่และเพื่อนร่วมรุ่น คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย คือ นางรัชณีย์ ป้อมทอง นางชวันพิศ สินธุวรการ นางสาวจันทร์
สังข์สุวรรณ นางวรรณุช เนตรพิศาลวณิช นางสกาดี ดอกเทียน นางสาวอรุณรัตน์
ศรีจันทร์นิตย์ และน้องร่วมสำนักงาน ที่ได้ช่วยเหลือเกื้อกูล ตลอดจนกำลังใจในการทำวิจัย
อย่างมาก จึงขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง

ท้ายที่สุดนี้ ขอขอบพระคุณบุพการี อาจารย์ ตลอดจนผู้ที่มีได้กล่าวนามในที่นี้
ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ สนับสนุน ให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ โดยเฉพาะ
อย่างยิ่ง พลตรี วรกฤษ แยมวิบูล และลูก ๆ ทั้ง 4 ที่เป็นแรงเสริม เพิ่มกำลังใจ และ
กำลังใจทรัพย์ ตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

สัญญาลักษณ์ แยมวิบูล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
แนวเหตุผลและสมมุติฐานของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
ประโยชน์ของการวิจัย	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การบริการสุขภาพในศูนย์บริการสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร	9
หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าพยาบาลศูนย์บริการสาธารณสุข	14
แนวคิดและทฤษฎีการวางแผนการบริหารงาน	17
การวางแผนการบริหารงานในศูนย์บริการสาธารณสุข	33
ปัญหาและอุปสรรคในการวางแผน	54
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	56
3 วิธีดำเนินการวิจัย	61
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล	76
การวิเคราะห์ข้อมูล	76
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	102
สรุปผลการวิจัย	104
อภิปรายผล	111
ข้อเสนอแนะ	117
รายการอ้างอิง	118

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	124
ภาคผนวก ข. สถิติที่ใช้ในการวิจัย	126
ภาคผนวก ค. ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	131
ภาคผนวก ง. ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม	139
ประวัติผู้วิจัย	142

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงการกำหนดระยะเวลาแบบ Bar chart หรือ Gantt chart	31
2	แสดงจำนวนข้อคำถามของการปฏิบัติกิจกรรมการวางแผนการบริหารงานศูนย์บริการสาธารณสุขของหัวหน้าพยาบาล	70
3	แสดงจำนวนข้อคำถามของปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติกิจกรรมการวางแผนการบริหารงานศูนย์บริการสาธารณสุขของหัวหน้าพยาบาล	72
4	จำนวนข้อคำถามและเนื้อหาของข้อคำถามตามกรอบแนวคิดก่อนและหลังการตรวจสอบความตรง	73
5	แสดงค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัยการศึกษาการวางแผนการบริหารงานศูนย์บริการสาธารณสุขของหัวหน้าพยาบาล จำแนกตามกลุ่มทดลองกับกลุ่มประชากรตัวอย่าง	75
6	จำนวนและร้อยละของหัวหน้าพยาบาล ศูนย์บริการสาธารณสุข จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งและการได้รับการอบรมทางการบริหาร ...	79
7	จำนวนและร้อยละของเอกสารการบริหารงานศูนย์บริการสาธารณสุขของหัวหน้าพยาบาล	80
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติกิจกรรมการวางแผนการบริหารงานศูนย์บริการสาธารณสุขของหัวหน้าพยาบาลจำแนกตามรายด้านและรวมทุกด้าน	82
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติกิจกรรมการวางแผนการบริหารงานศูนย์บริการสาธารณสุขด้านบุคลากร ของหัวหน้าพยาบาล จำแนกรายข้อ ตามกระบวนการวางแผน	83
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติกิจกรรมการวางแผนการบริหารงานศูนย์บริการสาธารณสุข ด้านวัสดุ-อุปกรณ์ของหัวหน้าพยาบาล จำแนกรายข้อตามกระบวนการวางแผน	86
11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติกิจกรรมการบริหารงานศูนย์บริการสาธารณสุข ด้านงบประมาณ ของหัวหน้าพยาบาล จำแนกรายข้อตามกระบวนการวางแผน	88
12	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติกิจกรรมการวางแผนบริหารงานศูนย์บริการสาธารณสุข ของหัวหน้าพยาบาล รายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติกิจกรรมการวางแผนการบริหารงานศูนย์บริการสาธารณสุข ของหัวหน้าพยาบาล รายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามการได้รับการอบรมทางการบริหาร 92
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติกิจกรรมการวางแผนการบริหารงาน ศูนย์บริการสาธารณสุข ของหัวหน้าพยาบาล จำแนกรายด้านและรวมทุกด้าน 94
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาและอุปสรรค การปฏิบัติกิจกรรมการวางแผนการบริหารงาน ศูนย์บริการสาธารณสุข ด้านบุคลากรของหัวหน้าพยาบาล จำแนกรายข้อ ตามกระบวนการวางแผน 96
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาและอุปสรรค การปฏิบัติกิจกรรมการวางแผนการบริหารงานศูนย์บริการสาธารณสุข ด้านวัสดุ-อุปกรณ์ ของหัวหน้าพยาบาล จำแนกรายข้อตามกระบวนการวางแผน 98
17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาและอุปสรรค การปฏิบัติกิจกรรมการวางแผนการบริหารงานศูนย์บริการสาธารณสุข ด้านงบประมาณ ของหัวหน้าพยาบาล จำแนกรายข้อตามกระบวนการวางแผน 100

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	โครงสร้างศูนย์บริการสาธารณสุข	10
2	แผนภูมิแสดงการกำหนดวัตถุประสงค์แบบแขนงกิ่งไม้	30
3	กรอบแนวคิดในการวิจัย	60